

Kommunekolog
Lars Karlsson
0490-25 48 14
lars.karlsson@vastervik.se

2015-02-05

Dnr
2014-000428

Länsstyrelsen i Kalmar län
Att: Karl Nordström

Yttrande angående inlämnad ansökan om tillstånd att uppföra och driva vindkraftverk i projekt "Tribbhult" (LSTs ärende 551-8896-14)

Statkraft Södra Vind AB (bolaget) har till Länsstyrelsen i Kalmar län lämnat in en ansökan om tillstånd till miljöfarlig verksamhet. Ansökan avser uppförande och drift av upp till 34 vindkraftverk med en högsta totalhöjd på 220 m i projekt "Tribbhult" i Västerviks kommun. Länsstyrelsen har remitterat de inlämnade handlingarna till Västerviks kommun för en bedömning av huruvida handlingarna är kompletta eller inte.

Miljö- och byggnadskontoret har granskat handlingarna och vill framföra nedan följande synpunkter:

Generella synpunkter

Etableringsytor

Bolaget framför i sin ansökan att man vill ha så stor frihet som möjligt rörande lokaliseringen av de enskilda vindkraftverken. Detta för att möta den teknikutveckling som kan antas ske under tillståndsprocessen. Västerviks kommun vill dock poängtera att när kommunen senare prövar sitt tillstyrkande enligt Miljöbalken 16 kap. 4 § kommer vi göra det för varje enskild lokalisering. Om inget annat presenterats vid det tillfället kommer prövningen att göras utifrån exempellayouten.

Om bolaget senare vill göra större förändringar i placeringen av verk är det inte säkert att kommunens tillstyrkande kan anses gälla även för de nya placeringarna. Det är därför av mycket stor vikt att bolaget låser fast sina lokaliseringar så tidigt som möjligt i processen.

Tillsyn

Ur handlingarna framgår att bolaget har tecknat avtal med fastighetsägaren om att två torp inte får användas som bostad under vindkraftsparkens driftstid. Miljö- och byggnadskontoret bedömer att ett sådant civilrättsligt avtal mellan två parter har liten påverkan på myndighetens tillsynsarbete. Så länge husen kan

fungera som bostadshus har den som bor där rätt till samma skydd mot störningar som övriga boende i området oaktat vilka avtal som tecknats.

Skulle någon mot förmodan flytta in i ett sådant hus trots tecknade avtal kommer det leda till två parallella processer där dels bolaget gentemot Miljö- och byggnadsnämnden måste visa att man klarar att innehålla de villkor som finns i tillståndsbeslutet för verksamheten, dels en civilrättslig process mellan bolaget och markägaren om avtalets giltighet.

Den här frågan bedöms kunna bli aktuell framförallt eftersom verksamheten beräknas pågå under ca 25 år vilket är en så pass lång tid att det inte är osannolikt att fastigheter hinner byta ägare under tiden.

Buller och skuggor

I handlingarna anger bolaget att man räknar med samma gränsvärden för buller- och skuggstörningar som blivit praxis i länet. Detta innebär att parken inte får orsaka högre buller än 40 dB(A) vid bostäder och inte får orsaka mer rörliga skuggor än max 8 h/år samt max 30 min/tillfälle vid störningskänslig plats i bostad.

Miljö- och byggnadskontoret konstaterar att hela 24 bostäder tangerar bullergränsen i den redovisade bullerberäkningen samt att många bostäder också riskerar att drabbas av omfattande skuggstörningar.

Kontoret gör samma bedömning som bolaget angående vilka villkor som kan förväntas i ett eventuellt tillståndsbeslut. Utifrån tillsynsmyndighetens perspektiv är det olyckligt att så många bostäder hamnar i riskzonen för störningar. Både buller och skuggor är svåra att följa upp praktiskt när parken är driftsatt. Om tillstånd ges i enlighet med nu inlämnade handlingar kommer skugg- och bullerproblematiken bli en återkommande punkt i tillsynsmyndighetens arbete.

Sammantaget ställer kontoret ställer sig tveksamt till huruvida bolaget kan anses uppfylla det krav på lämplig lokalisering som finns i både Plan- och bygglagen samt Miljöbalken med de i handlingarna redovisade skugg- och bullervärdena.

Strandskydd

I handlingarna anges att 100 m strandskydd gäller vid sjöar och vattendrag inom projektområdet. Detta stämmer inte för Gissjön där länsstyrelsens längs den nordöstra stranden beslutat om ett differentierat strandskydd upp till 300 m.

Lokalisering

Hänsyn till befintlig bebyggelse och kulturmiljö

I Västerviks kommun är förutom de utpekade riksintressena för kulturmiljöer, kommunens kulturminnesvårdsprogram det dokument som främst används för dokumentation av kulturhistoriskt värdefulla miljöer och bebyggelse utanför de

större tätorterna. I kulturminnesvårdsprogrammet är de utpekade miljöerna klassade som kulturobjekt, kulturmiljöer eller karaktärsområden.

I upprättad miljökonsekvensbeskrivning anges att utredningsområdet kommer att beröra två av kommunens utpekade karaktärområden, men räknar sedan upp fem bebyggelseområden. Miljö- och byggnadskontoret bedömer att detta avsnitt är otydligt skrivet. Enligt kontorets mening ger vindparken störst påverkan på två karaktärområden, Getterum och Österhult, då dessa ligger precis på gränsen till utredningsområdet. Inom några kilometer från utredningsområdet ligger ytterligare två karaktärsområden, Gissebo och Stämshult, samt två kulturobjekt, placerade i Hjorted, som kan komma att beröras av vindparken.

Miljö- och byggnadskontoret konstaterar även att bilaga 14 Siktanalys och fotomontage är utskrivna på ett sådant sätt att delar av fotona och dess textförklaring inte kommit med i utskriften vilket gör att det är svårt att följa var fotona är tagna ifrån. Kontoret anser också att de verk som skymms bakom skog i fotomontagen ska markeras med rött eller liknande ("röntgenmontage"). Detta eftersom så stor del av området täcks av produktionsskog och den kan förväntas slutavverkas under parkens driftstid.

Miljö- och byggnadskontoret anser även att beskrivningen av hur tre av kommunens utpekade karaktärsområden, Getterum, Österhult och Gissebo, som ligger i utkanten av utredningsområdet kommer att påverkas av vindkraftsparken är knapphändig. Enligt upprättad siktanalys ser det ut som om de flesta av parkens verk kommer att synas från mitten av samhällena. Kontoret anser därför att det vore önskvärt med ytterligare fotomontage från dessa byar.

Friluftsliv

Tjustleden

I Västerviks kommun finns bara tjustleden för den som vill vandra längre sträckor genom kommunen. Leden är också den som kommunen är mest stolt över och marknadsför för dem som önskar komma ut i skog och mark. Eftersom turistnäringen är viktig för Västerviks kommun är det rimligt att leden kommer spela en roll vid kommunen prövning av det kommunala tillstyrkandet.

I ansökan konstateras att en etapp av leden går rakt genom projektområdet. Det finns dock en mycket begränsad diskussion kring vilka konsekvenser vindkraftsetableringen får för leden, gällande både den faktiska ledsträckningen samt rast- och övernattningsplatser. Miljökonsekvensbeskrivningen bör kompletteras med vilken påverkan vindkraftsverken får på ledens funktion för friluftslivet. Det bör också presenteras vilka åtgärder bolaget är beredda att vidta för minska den påverkan.

Vintertid

Vindkraftsexploateringen planeras i ett område som bedöms ha ett ganska lågt nyttjande som friluftsområde (bortsett från jakt, tjustleden och sportfisket kring

Stora Karsgöl). Typiskt för den här typen av områden är dock att friluftslivet många gånger är mer omfattande på vintern än på sommaren eftersom sjöarna blir tillgängliga för både fiske, skridsko- och skidåkning på ett annat sätt när isen lägger sig. Miljö- och byggnadskontoret ställer sig frågande till hur detta går att kombinera med vindkraftverken och risken för iskast. Ansökningshandlingarna gör gällande att verken i sig inte påverkar allmänhetens möjlighet att nyttja området för friluftsliv. Ansökan bör kompletteras med kartor över vilka områden som bolaget anser att det är oproblemiskt att allmänheten rör sig i vintertid för att en rimlig bedömning av verkens påverkan på friluftslivet ska kunna göras.

Naturfrågor

Naturvärdesinventering

Miljö- och byggnadskontoret har inga större invändningar mot de klassningar som gjorts i naturvärdesinventeringen. Med tanke på projektområdets storlek och antalet klassade områden finns ingen möjlighet att granska inventeringen i detalj.

Generellt saknar dock Miljö- och byggnadskontoret en tydlig koppling mellan naturvärdesinventeringens klassningar och de övriga naturrelaterade inventeringarna. Förekomst av specifika arter bör få tydligt genomslag i klassningen av värdefulla områden även om arterna är exempelvis fåglar eller fladdermöss. Även områden som bedöms som viktiga för vissa arter, exempelvis skogshöns, bör kunna klassas upp.

När det gäller de presenterade naturvärdesklassningarna bör en del ändringar göras. I dagsläget finns en svensk standard för naturvärdesinventeringar, detta möjliggör att olika naturvärdesinventeringar kan jämföras med varandra oaktat om de är utförda inom ramen för ett vindkraftsprojekt eller i något annat sammanhang. Miljö- och byggnadskontoret bedömer att Callunas naturvärdesklassningar bör översättas till den nu gällande standarden. Samtidigt bör kartorna med de klassade områden uppdateras med en bättre färgskala så att man tydligt ser vilken klassning ett givet område har fått.

Fåglar

Efter genomläsning bedömer kontoret att flera frågor kvarstår kring fågelförekomsterna i området. När det gäller förekomsten av örn har inventeringar gjorts av både Ecocom och Calluna. I Ecocom's inventering finns flera örnobservationer spridda över området, man har också gjort flera observationer som behöver utredas närmare bland annat vuxna havsörnar med häckningsbeteende och en överflygande kungsörn (ungfågel 1K). Calluna har å andra sidan endast noterat överflygande havsörn i en korridor i den södra delen av området.

Kontoret bedömer att örnfrågan bör följas upp ytterligare, området är mycket stort och saknar bra observationsplatser för örnobservationer vilket bedöms

göra örninventering problematiskt. Detta tillsammans med att örnar kan alternera mellan flera häckningsplatser inom sitt revir år från år betyder att ytterligare örninventeringar är nödvändiga. Att en ung kungsörn observerats är också en varningsflagga eftersom det är en art på frammarsch men utan kända häckningar i Västerviks kommun.

När det gäller nattskärria har bolaget presenterat en inventering utförd av Calluna tillsammans med en bedömning av lämpliga områden för nattskärria som gjorts av Ecom. Utöver detta har företrädare för Tjust fågelklubb på eget initiativ också genomfört en egen inventering som finns redovisad i samrådsredogörelsen. Problemet med dessa inventeringar är att resultat skiljer kraftigt dem emellan. Calluna har under sin inventering noterat 11 spelade hannar samtidigt som fågelklubben noterade 28. Vidare har fågelklubben extrapolerat sina observationer till att motsvara mellan 40 och 55 revir inom hela projektområdet.

Det är inte klarlagt att nattskärria egentligen är en problemart för vindkraft. Det har inte kunnat visas att den har en särskild benägenhet att skadas av vindkraftverk, det man däremot vet är att arten är mycket störningskänslig och har ett beteende som placerar den i riskzonen att skadas av vindkraftverk.

Miljö- och byggnadskontoret anser att fördjupade studier av förekomsten av nattskärria i området är nödvändiga för att en rimlig bedömning av populationen ska kunna göras. Kontoret finner det också anmärkningsvärt att Calluna endast hittat två mycket begränsade ytor som klassats som särskilt lämpliga för nattskärria när Ecom klassat hela området som en del i nattskärrias kärnområde i landet och fågelklubben gjort så pass många fler observationer.

Det bör också göras en mer omfattande inventering av förekomsten av ugglor inom området. I dagsläget påpekas endast på flera ställen i handlingarna att ugglor kan vara problemarter för vindkraft men det presenteras ingen direkt inventering eller bedömning av förekomsten.

Fladdermöss

När det gäller fladdermössen är det presenterade resultatet i linje med andra inventeringar inom Västerviks kommun. Inventeringen visar på en artrik fladdermusfauna och flera känsliga arter påvisas inom området. En art som sticker ut är Barbastell som påvisas men endast på ett fåtal platser och troligtvis också med få individer. Utifrån detta drar Calluna slutsatsen att arten förekommer sparsamt inom området men att inga kolonier finns.

Miljö- och byggnadskontoret bedömer att utifrån det enskilda fallet är Callunas bedömning rimlig, kontoret har dock granskat flertalet fladdermusinventeringar i diverse vindkraftsprojekt och har noterat en genomgående trend. I närmast samtliga inventeringar i kommunen dyker observationer av barbastell upp med ett fåtal individer på spridda platser inom projektområdet, och inventeringskonsulterna drar alltid samma slutsats som Calluna gjort i det aktuella fallet.

Miljö- och byggnadskontoret finner det anmärkningsvärt att en starkt hotad art kan förekomma spritt över en stor del av kommunens yta utan att man någonsin hittar någon koloniplats. Det förefaller osannolikt att barbastellen alltid jagar i områden där vindkraft planeras men aldrig ”häckar” där. Kontoret ifrågasätter om tillräcklig kunskap finns rörande barbastellens beteende för att man ska kunna utesluta att förökning sker inom projektområdet?

Det finns också en mer formell oklarhet i rapporten kring fladdermusinventeringen; ur rapporten framgår att Calluna fick uppdraget att utföra inventeringen under sommaren 2014 men att vissa delar av inventeringen utfördes redan under våren. Rapporten bör uppdateras så tidshänvisningarna hänger ihop.

Övriga upplysningar

Av ansökan framgår att det kan bli aktuellt med en mobil anläggning för krossning av berg. Kontoret vill påpeka att en sådan verksamhet, om den inte regleras i tillståndet, är anmälningspliktig. Anmälan ska ställas till Miljö- och byggnadsnämnden i Västerviks kommun, vid prövningen kommer bland annat en lokaliseringsprövning av krossningsverksamheten göras.

Ur handlingarna framgår att Västerviks kommuns översiktsplan inte skulle ha vunnit laga kraft. Detta bör justeras då ÖPn vann laga kraft i samband med förvaltningsrättens beslut 2014-11-07.

Bolaget har i ansökan angett att lämpliga ortstidningar för kungörelse av ansökan kan vara Barometern-OT och Östran. Kungörelse ska även ske i Västerviks Tidningen och Länsstidningen Norr/Västerviksposten.

Med vänliga hälsningar

Lars Karlsson
Kommunekolog

Caroline Persson
Bygglovshandläggare

Kopia: Akten